

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného P. W. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v spojení s ustanovením § 139 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2015 v Bratislave dovolanie obvineného P. W., podaného prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2014, sp. zn. 5 To 25/2014, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného P. W. sa **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Trebišov z 20. marca 2014 sp. zn. 3 T 142/2013 bol obvinený P. W. uznaný za vinného zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v spojení s ustanovením § 139 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa a mesiaca roku 2011 do 16.05.2013, naposledy okolo 16.00 hod. vo M. S. v rodinnom dome č. XXX/X ako starý otec maloletého vnuka B. P. P. nar. X.X.XXXX, ho viackrát chytal za penis alebo žiadal, aby maloletý chytal jeho penis, aj napriek tomu, že vedel, že maloletý B. P. P. ešte nedovršil 15. rok svojho veku.

Za to bol odsúdený podľa § 201 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 4, § 37 písm. m/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov a 8 (osem) mesiacov. Na výkon

uloženého trestu bol podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení podal odvolanie obvinený P. W. do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 200), ktoré odôvodnil osobitným podaním prostredníctvom svojho obhajcu (č.l. 215-216).

V písomných dôvodoch odvolania v prvom rade namietal že vykonaným dokazovaním nebola jeho vina jednoznačne preukázaná. V tejto súvislosti namietal spôsob výsluchu maloletého B. dňa 17. mája 2013, ktorý nebol vykonaný v súlade s Trestným poriadkom, preto je takýto dôkaz nezákonný a nemožno naň v tomto konaní prihliadať. Nezákonnosť podľa neho spočívala v tom, že maloletému boli vyšetrovateľom i matkou maloletého prostredníctvom tlmočníčky kladené sugestívne otázky, ktoré obsahovali odpoveď. Namietal, že pri tomto výsluchu matka maloletého mnohokrát vstupovala do samotného výsluchu bez povolenia vyšetrovateľa poznámkami týkajúcimi sa samotného skutku. Taktiež namietal, že tlmočníčka viackrát nesprávne preložila výpoveď maloletého. Namietal aj vyhotovenú zápisnicu z výsluchu maloletého, nakoľko sú v nej zachytené iba čiastkové údaje, ktoré znejú iba v jeho neprospech. Jej vyhotovenie absolútne nekorešponduje s priebehom a obsahom výsluchu. Rovnako mal výhrady voči znaleckému posudku PhDr. Evy Sklenárovej, nakoľko znalkyňa neovláda maďarský jazyk a maloletý neovládal jazyk slovenský. Znalkyňa preto nemohla hodnoverne a správne vykonať znalecké dokazovanie. Za veľmi podstatné považoval vyjadrenie maloletého počas výsluchu, keď v maďarčine uviedol „iba toto som sa naučil“ a prekladateľka nepresne preložila túto vetu, čo zostalo zo strany súdu nepovšimnuté. Napokon spochybňoval hodnovernosť výpovede maloletého s poukazom na lekárske vyšetrenie maloletého MUDr. Károlyim v Kráľovskom Chlmcí. V závere svojho odvolania navrhol napadnutý rozsudok zrušiť.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 314 Tr. por. doručil rovnopis odvolania ostatným stranám trestného konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o odvolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k odvolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využila prokurátorka, ktorá vo svojom vyjadrení z 23. apríla 2014 (č.l.

219) uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za správne, námietky obhajcu obvineného považovala za absolútne neprijateľné a odvolanie obvineného navrhla zamietnuť.

Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Košiciach, ktorý na verejnom zasadnutí 22. mája 2014 sp. zn. 5 To 25/2014 uznesením podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 22. mája 2014, kedy vo veci rozhodol krajský súd, pričom obvinený uložený trest od uvedeného dňa vykonáva, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca.

Odpis druhostupňového rozhodnutia obvinený P. W. prevzal 19. júna 2014, jeho obhajca prevzal rozhodnutie 11. júna 2014 a prokurátor prevzal rozhodnutie 10. júna 2014.

Okresný súd Trebišov 15. júla 2015 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného P. W., ktoré podal prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. D. S. (č.l. 267 - 269). Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 4. marca 2015 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/, g/, i/ Tr. por., pretože v konaní bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dôvodoch svojho mimoriadneho opravného prostriedku obvinený namietal, že podľa rozsudku sa mal skutku dopustiť od roku 2011 do 16. mája 2013, avšak v priebehu konania neboli produkované žiadne dôkazy o tom, že v tomto období sexuálne zneužíval svojho maloletého vnuka. Pritom maloletý sa zdržiaval v Českej republike, odkiaľ sa vrátil do obce M. S. až v máji 2012. Celé dokazovanie sa viedlo iba ohľadne skutku, ktorý sa mal stať 16. mája 2013. Súd sa nemal stotožniť so skutkovým zistením obžaloby a skutok mal časovo inak vymedziť.

Namietal, že bol odsúdený na základe jednej výpovede maloletého, ktorý bol vyšetrovateľom vypočutý iba raz 17. mája 2013 za prítomnosti pedagogického pracovníka, tlmočníka i matky. Namietal nezákonnosť tohto dôkazu, nakoľko pedagogická pracovníčka neovládala maďarský jazyk a maloletý neovládal jazyk slovenský. V priebehu výsluchu sa s

maloletým rozprávala matka po maďarsky, čomu psychologička nerozumela. V tejto súvislosti namietal aj nedostatočný preklad zachytený v zápisnici o výsluchu maloletého. Namietal, že matka i vyšetrovateľ kládli maloletému sugestívne otázky, čo je v rozpore s Trestným poriadkom. Z toho dôvodu žiadal v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní opätovný výsluch maloletého, aby sa odstránil nezákonný stav, čo súd odmietol s poukazom na § 135 ods. 3 Tr. por., pritom odsek 4 citovaného ustanovenia umožňuje výnimočne vykonať takýto výsluch maloletého. Pri tomto výsluchu maloletého nemohol byť osobne prítomný a nemohol byť prítomný ani jeho obhajca, čím boli porušené jeho práva na obhajobu. Ďalej spochybňoval závery znalkyne PhDr. Evy Sklenárovej z odboru psychológie, nakoľko neovládala maďarský jazyk, pričom vyšetrenie vykonala vo forme jedného sedenia s maloletým, z ktorého nie je možné zistiť, kto tlmočil, resp. prekladal znalkyni jednotlivé otázky. Nedopustil sa žiadneho zločinu a jeho vina aj podľa rozsudku súdu prvého stupňa je založená iba na výpovedi maloletého, ktorú výpoveď však považuje za nezákonnú.

Záverom svojho dovolania navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že v konaní na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 3 T 142/2013 a na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5 To 25/2014 došlo k porušeniu práva na obhajobu podľa § 2 ods. 9, § 34 ods. 1, ods. 2, 4, 5 Tr. por. a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, čím došlo k porušeniu § 2 ods. 12 a ods. 19 Tr. por. Napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa navrhol zrušiť a prikázať súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určil, k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využil prokurátor, ktorý vo svojom vyjadrení z 23. apríla 2015 (č.l. 280-281) uviedol, že dovolanie považuje za účelové, nie sú splnené podmienky, a preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. d/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že

dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má zaistiť práve povinné zastúpenie obvineného obhajcom - advokátom.

V posudzovanej veci obvinený ako prvý uplatnil dôvod dovolania uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Dovolateľom uplatnený dovolací dôvod predpokladá, že v konaní došlo k porušeniu práva na obhajobu najmä tým, že boli porušené ustanovenia o povinnej obhajobe § 37 Tr. por. Predovšetkým ide o prípady, kedy súd vykonával úkony trestného konania bez obhajcu obvineného napriek tomu, že ho obvinený musel mať z dôvodu povinnej obhajoby. V posudzovanej veci bolo trestné stíhanie obvineného vedené pre zločin, pričom išlo o prípad povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por., nakoľko do väzby bol vzatý uznesením sudkyne pre prípravné konanie z 20. mája 2013. Od uvedeného dňa išlo o prípad povinnej obhajoby a keďže si obvinený obhajcu nezvolil, obhajcu mu ustanovil súd dňa 20. mája 2013. Ustanovený obhajca sa následne zúčastňoval úkonov trestného konania v prípravnom konaní, aj úkonov na hlavnom pojednávaní. Obhajoba obvineného bola riadne zabezpečená až do právoplatného skončenia veci. Skutočnosť, že súd neakceptoval návrhy obhajoby na opätovný výsluch maloletého svedka ešte neznamená, že v posudzovanej veci

došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu, preto námietky obvineného v tomto smere nie sú opodstatnené.

Obvinený ako ďalší dovolací dôvod uplatnil ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Vo všeobecnej rovine k tomuto dovolaciemu dôvodu považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že uvedený dôvod sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách, začína vyhľadávaním, nasleduje etapa zabezpečovania dôkazov, potom ich vykonávanie a na záver etapa hodnotenia dôkazov. Za dôkaz pritom môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona.

Dôvod dovolania podľa tohto ustanovenia sa vzťahuje predovšetkým k tretej etape dokazovania, t.j. k vykonávaniu dôkazov súdom. Prirodzene zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania, pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a nie je možné ich vyhodnotiť ani v prípade, keby boli na hlavnom pojednávaní súdom vykonané v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa preto vyžaduje, aby sa napadnuté súdne rozhodnutie opieralo o dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom.

Zároveň je potrebné uviesť, že uvedený dovolací dôvod sa nevzťahuje na posledné štádium dokazovania - na hodnotenie dôkazov. V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie. Platný Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, čo sa týka miery dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán trestného konania. Z obsahu spisového materiálu pritom vyplýva, že dôkazy v posudzovanej veci boli nielen súdom, ale aj v prípravnom konaní vykonané spôsobom, ktorý zodpovedá

zákonu. Napokon s námietkami obvineného o nezákonnosti dôkazu - výsluchu maloletého poškodeného, sa riadne a dostatočným spôsobom vysporiadali oba nižšie súdy v dôvodoch svojich rozhodnutí, ktorým dôvodom nemožno nič vyčítať. Argumentáciu obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu preto dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

Napokon obvinený uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.

Vyššie uvedenou formuláciou dovolacieho dôvodu zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva, nie však z hľadiska procesných predpisov. Z obsahu dovolania je zrejmé, že námietky obvineného smerujú primárne proti spôsobu vykonávania a hodnotenia dôkazov, proti rozsahu dokazovania a na jeho základe zisteným skutkovým zisteniam súdov nižšieho stupňa. Obvinený neuplatnil ani jednu námietku vzťahujúcu sa na právne posúdenie skutku a z jeho námietok je evidentné, že ide o námietky skutkovej a procesnej povahy, ktorými sa snaží dosiahnuť zmeny skutkových zistení a následne až na základe zmeny skutkových zistení by malo dôjsť ku zmene právneho posúdenia skutku a oslobodenia obvineného spod obžaloby. Hoci obvinený vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku namieta nesprávne právne posúdenie skutku, v skutočnosti uplatnil iba námietky, ktoré nie sú spôsobilé obsahovo naplniť ním uvedený dovolací dôvod.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, obvineným uplatnené námietky neboli spôsobilé naplniť ani jeden z uplatnených dovolacích dôvodov, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného P. W. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 24. augusta 2015

**JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu**

Vyhotovil: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová